

Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Наставно-научно вијеће

Број: 05-91/06
Дана, 16.03.2006. године

На основу члана 102. и 103. Закона о универзитету ("Сл. гласник Републике Српске", број 12/93) и члана 113. Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници од 15.03.2006. године,
д о н о с и

О Д Л У К У

Даје се сагласност на Одлуку Наставно-научног вијећа Филозофског факултета о избору др **СПАСЕНИЈЕ ЋЕРАНИЋ** у звање ванредног професора на предмету Психопатологија дјетињства и младости на Одсјеку за психологију, на период од шест година.

Образложење

Филозофски факултет у Бањој Луци доставио је на сагласност Одлуку о избору др Спасеније Ћеранић у наставно звање – ванредни професор.

Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници одржаној 15.03.2006. године утврдило је да је наведена Одлука у складу са одредбама Закона о универзитету и Статута Универзитета.

Сагласно члану 72, 102. и 103. Закона о универзитету, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

Достављено:

1. Факултету 2х
2. Архиви
3. Документацији

**ПРЕДСЈЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА**

Академик проф. др Драгољуб Мирјанић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 318 /2006.
Дана, 6.3. 2006. године

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

ПРИМЉЕНО: 09.03.2006.	
ОРГ. ЈЕД.	БРОЈ
05	91

На основу члана 84. Закона о универзитету («Службени гласник Републике Српске», број 12/93) и члана 144. Статута филозофског факултета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Факултета на сједници која је одржана 02.03.2006. године, донијело

ОДЛУКУ
о усвајању Извјештаја Комисије за избор у звање наставника

I

Др Спасенија Ђеранић, доктор психолошких наука, бира се у звање ванредног професора на предмету ПСИХОПАТОЛОГИЈА ДЈЕТИЊСТВА И МЛАДОСТИ на Одсеку за психологију.

II

Комисија у саставу:

1. др Ксенија Кондић, редовни професор Филозофског факултета у Београду, предсједник
2. др Андреа Крајгер-Гузина, редовни професор Дефектолошког факултета у Београду, члан
3. др Петар Стојаковић, редовни професор Филозофског факултета у Бањој Луци, члан

III

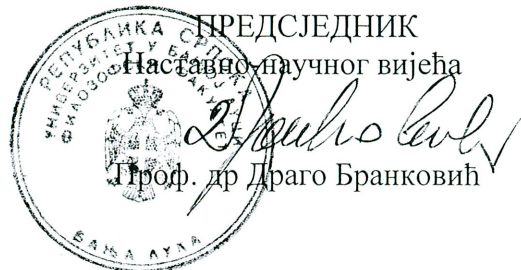
Ова Одлука се доставља Универзитету у Бањој Луци ради давања сагласности.

IV

Одлука ступа на снагу кад на исту да сагласност Универзитет у Бањој Луци.

Достављено:

1. Универзитету
2. Архиви

**KOMISIJA ZA PRIPREMU IZVEŠTAJA I PREDLOGA
ZA IZBOR U ZVANJE NASTAVNIKA ZA PREDMET:
PSIHOPATOLOGIJA DETINJSTVA I MLADOSTI**

**NAUČNO NASTAVNOM VEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA
U BANJOJ LUCI**

Na sednici Nastavno-naučnog veća Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci od 28.12.2005. god. imenovani smo u Komisiju za pripremanje izveštaja i predloga za izbor nastavnika za predmet PSIHOPATOLOGIJA DETINJSTVA I MLADOSTI na odseku za psihologiju. Na osnovu odluke o izboru Komisije, materijala za pisanje izveštaja za izbor nastavnika i saradnika, kao i uvida u konkretni materijal, komisija u sastavu:

1. Prof. dr Ksenija Kondić, redovni profesor na predmetu Psihopatologija detinjstva i mladosti, Filozofski fakultet, Beograd, predsednik,
2. Prof. dr Andrea Kraigher-Guzina, redovni profesor na predmetu Neurologija i psihijatrija, Defektološki fakultet, Beograd, član,
3. Prof. dr Petar Stojaković, redovni profesor na predmetu Pedagoška psihologija, Filozofski fakultet, Banja Luka, član,

prihvatila je ovaj zadatak i upoznata je sa propisima koji regulišu ovu oblast. Komisija je pažljivo proučila sva predložena dokumenta i radove kandidata, te na osnovu toga podnosi sledeći

IZVEŠTAJ

Na raspisani konkurs prijavio se samo jedan kandidat, dr Spasenija Čeranić, docent za predmet PSIHOPATOLOGIJA DETINJSTVA I MLADOSTI na Odseku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci i dostavila potrebnu dokumentaciju sa objavljenim radovima. Na osnovu podnete dokumentacije i priloženih radova Komisija je konstatovala sledeće:

BIOGRAFSKI PODACI

Spasenija Čeranić rođena je 7.6.1951. godine u Sokolovićima, gde je završila osnovnu školu. Srednju medicinsku školu završila je u Sarajevu i nakon toga se

upisala na Filozofski fakultet u Sarajevu na Odsek za pedagogiju i psihologiju, gde je diplomirala 1976. godine.

Položila je diferencijalne ispite i upisala se na postdiplomske studije na Odeljenju za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu na odseku za kliničku psihologiju. Magistrirala je odbranivši magistarsku tezu: **Odraž traumatskih situacija na snove konverzivnih neurotičara**. Kao magistar psihologije prijavila je doktorsku tezu na Filozofskom fakultetu u Beogradu pod naslovom: **Uticaj trauma iz detinjstva na nastanak posttraumatskog stresnog poremećaja u ratnim uslovima**.

Tezu je odbranila 29.4.1999. godine i stekla zvanje doktora psiholoških nauka. U februaru, 2000.-te godine birana je u nastavno zvanje docenta na predmetu **Psihopatologija djetinjstva i mladosti** na odseku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci.

STRUČNI I NAUČNI RAD

Dr Spasenija Čeranić je od ukupno oko 30 godina stručnog i naučnog rada najveći deo provela na poslovima kliničkog psihologa, obavljajući poslove dijagnostičara i psihoterapeuta i većina njenih radova obrađuje problematiku koja se iskustveno nameće kroz klinički rad. Posebno se usavršavala iz analitički orijentisane psihoterapije i analize u didaktičkoj, odnosno, supervizijskoj grupi i stekla status grupnog psihoterapeuta analitičke orijentacije. Dominantno područje njenog naučnog interesovanja su: strukturalno-dinamički aspekti sna i snevanja, različiti aspekti psihodinamike grupe i grupnih odnosa, problemi transfera i kontratransfera, a od početka rata, 1992. dominantno se bavi istraživanjem i psihoterapijom PTSD-a kod dece i odraslih. U posleratnom periodu bavi se problemom evolucije traumatizma kroz vreme, te problemima formiranja psihosocijalnog identiteta kod dece i omladine u posleratnom periodu kao i nekim psihopatološkim ispoljavanjima kod dece i omladine, čija stopa prevalencije se povećava / npr. poremećaji ishrane/.

Uz bogatu kliničku praksu i israživački rad, te uspešan pedagoški rad na fakultetu posle izbora u zvanje docenta, dr Spasenija Čeranić se angažuje u svojstvu edukatora različitih profesionalaca: pedijatara, socijalnih radnika, porodičnih lekara i medicinskih sestara. Uz uspešno izvođenje nastave na predmetu **Psihopatologija djetinjstva i mladosti** na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci uključena je u izvođenje nastave na postdiplomskom studiju. Takođe je bila predavač na postdiplomskoj nastavi u okviru Tempus projekta: "Mentalno zdravlje u zajednici" na odseku za psihologiju istog fakulteta, kao i na postdiplomskom studiju "Dečja i adolescentna psihijatrija i psihologija" u Sarajevu čiji koorganizatori su Umea univerzitet iz Švedske i Sarajevski

univerzitet. Bila je mentor za dva postdiplomca, koji su uspešno završili magistarske studije. Trenutno je angažovana u statusu mentora za nekoliko postdiplomaca i jednog doktoranta.

PREGLED STRUČNIH I NAUČNIH RADOVA

Dr Spasenija Čeranić je sa svojim radovima učestvovala na brojnim stručnim i naučnim skupovima: kongresima psihologa, psihijatarata i psihoterapeuta, simpozijima i seminarima, uključujući i međunarodne stručne i naučne skupove. Takođe je objavljivala radove u naučnim i stručnim časopisima. Autor je ili koautor ukupno 32 rada i jedne knjige.

Pregled radova do izbora Dr S. Čeranić u zvanje docenta

1. **Čeranić, S., Radosavljević, R.:** San u psihoterapiji funkcionalnih psihoza, Zbornik rezimea sa Jugoslovensko-češkog kongresa, Split, 1978.
2. **Radosavljević, R., Čeranić, S.:** Promena afektivnih karakteristika snova u toku psihoterapije, zbornik radova 3.-ćeg kongresa psihoterapeuta Jugoslavije, Beograd, 1980.
3. **Čeranić, S., Paunić-Pejić D.:** Uloga grupne psihoterapije u rehabilitaciji psihijatrijskih bolesnika, Simpozij o rehabilitaciji u psihijatriji, Beograd, 1980.
4. **Čeranić S., Paunić-Pejić D.:** Ispitivanje emocionalnih reakcija na muziku u različitim dijagnostičkim grupama pomoću Lucher testa, **Medicinski arhiv**, Sarajevo, 1982.
5. **Čeranić S.:** Borderline pacijent u psihoterapijskoj grupi, Zbornik radova 4. Kongresa psihoterapeuta Jugoslavije, Ljubljana, 1983.
6. **Paunić-Pejić D., Čeranić S.:** Psihoterapijsko i socioterapijsko u velikoj grupi, Zbornik radova 10. Jugoslovenski psihoterapijski seminar, Plitvice, 1984.
7. **Čeranić S.:** Klinički značaj učešća ega u formiranju teksta sna, Zbornik remizea 13.-og međunarodnog kongresa psihoterapeuta, Opatija, 1985.

8. **Ćeranić S.**, Popović S., Bravo A.: Neki problemi transfera u grupnoj psihoterapiji, Zbornik rezimea 13-og međunarodnog kongresa psihoterapeuta, Opatija, 1985.

9. **Ćeranić S.**: Kako koristimo snove u analitički orijentisanoj grupnoj psihoterapiji, Zbornik radova Kongresa psihologa, Vrnjačka Banja, 1988.

10. **Ćeranić S.**: Agresija u snovima, kazuistički prikaz Psihoterapijski seminar o snovima u psihoterapiji, Plitvice, 1986.

11. **Ćeranić, S.**: Odnos između sna, transfera i otpora u analitičkoj psihoterapiji, Zbornik rezimea 5. Kongres psihoterapeuta Jugoslavije, Sarajevo, 1987.

12. **Ćeranić S.**, Bradetić, S., Kreso, V.: Neke karakteristike kontratransfera u grupi u uslovima dnevnog tretmana, Zbornik radova simpozija o dnevnim bolnicama, Sarajevo, 1990.

13. **Ćeranić S.**, Paunić-Pejić D.: Grupna psihoterapija u uslovima multidimenzionalnog tretmana u dnevnoj bolnici, Zbornik radova simpozijuma o dnevnim bolnicama, Sarajevo, 1990.

14. **Ćeranić S.**: Psihoterapija traumatizovanih u ratu – njene mogućnosti i ograničenja, Zbornik radova sa Savjetovanja sanitetski službi VRS, Jahorina, 1994

15. **Ćeranić S.**: Model za grupnu psihoterapiju psihotraumatizovanih u ratu, Zbornik radova, Trebinje, 1994.

16. **Ćeranić S.**: Uloga ranijih traumatskih iskustava u nastanku PTSP-a kod boraca, Kongres ratne medicine sa međunarodnim učešćem, Banja Luka, 1996. god.

Tabelarni pregled naučno-istraživačkog rada do izbora u zvanje docenta:

OZNAKA	KOEFICIJENT	BROJ RADOVA	UKUPNO
T82	0,5	14	7
T52	1	2	2
UKUPNO			9

Pregled radova nastalih posle izbora u zvanje docenta

1.Ćeranić S.,Djerić M., Kovačević B.:Patologija vezana za traumatizam pet godina poslije rata, Interdisciplinarna konferencija “Traumatizam tokom vremena /Trenutni efekti – odgodjeni efekti/”, Goražde, 2000.

2.Ćeranić S.: Konceptija razvoja sa stanovišta psihoanalitičke razvojne psihologije, Postdiplomski studij «Dječja i adolescentna psihijatrija i psihologija, Univ. Sarajevo-Umea, Sarajevo 2001.

3.Ćeranić S.:Ways and deviations in approach to war trauma in children, Collection of reports from the International conference :»Children – Victims of War &Peace”, Sarajevo,2001./553-558/.

4.Ćeranić S.Kontratransfer u tretmanu PTSP-a u ratnim i poslijeratnim uslovima, Zbornik radova “duševni poremećaji”,Kongres ratne medicine,str.100.,Banja Luka,2001.

5.Ćeranić S.:Putevi i stranputice u pristupu ratnom traumatizmu kod djece i mogućnost tretmana posttraumatskih stanja,**Radovi ,4, 167-180.**,Banja Luka,2001.

6.Ćeranić S.:Neke karakteristike u formiranju psihosocijalnog identiteta kod djece i omladine u poslijeratnom periodu,Zbornik radova naučnog skupa “Filozofsko-filološke nauke na početku 21-og vijeka,Banja Luka,2002.

7.Ćeranić S.:Savremeno psihodinamsko razumijevanje poremećaja ishrane kod djece i mladih,Naučni skup,Filozofski fakultet Banja Luka,2002.

8.Ćeranić S.,Radosavljević R.:Henrich Racker ili kontratransfer kao sveprisutnost analitičarevog psihološkog odgovora na pacijenta, **Engrami,24,2,35-41**,Beograd,2002.

9.Ćeranić S.:Slušanje i kontejniranje,**Mentalno zdravlje u zajednici,4,1, 10-13**, Sarajevo,2003.

10.Ćeranić S.,Mandić J.:Podrška kao faktor psihoterapijskog učinka,Zbornik radova kongresa “Zdravlje za sve”, Banja Luka,2003.

11. **Ćeranić S.:** Psihoanaliza u interdisciplinarnom prostoru /izazovi i zamke/, Zbornik radova sa naučnog skupa «Jedinstvo nauka danas», 271-279, Filozofski fakultet Banja Luka, 2003.

12. **Ćeranić S.:** Psihosocijalne posledice kod adolescenata žrtava minsko-eksplozivnih sredstava, **Engrami, 1-2, vol.25., 49-54**, Beograd, 2003.

13. **Ćeranić S., Radosavljević R.:** Snovi i adekvatne intervencije terapeuta u grupi, Zbornik radova XII-og kongresa psihijataru Srbije i Crne Gore, Herceg Novi, 2004.

14. **Ćeranić S.:** Učenje i ponašanje u prvim nedjeljama života i mogući patološki ishodi, Zbornik radova sa naučnog skupa «Tradicija i savremenost», 911-918, Filozofski fakultet Banja Luka, 2004.

15. **Ćeranić S.:** Psihosocijalni aspekti menopauze, VII simpozijum farmaceutskog društva Republike Srpske, Bilten – sažeci, 37-38, Teslić, 2005.

16. **Ćeranić S.:** Savremena kretanja u psihoterapiji: konkurencija i/ili integracija, VI-ti naučni skup Banjalučki novembarski susreti «Nauka i obrazovanje», Rezime i /52-53/, Banja Luka, 2005. / u štampi/.

Knjiga:

Ćeranić S.: Normalni razvoj ličnosti i patološka uplitanja, 212 str., Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Istočno Sarajevo, 2005.

Tabelarni pregled naučno-istraživačkog rada dr S. Ćeranić posle izbora u zvanje docenta:

OZNAKA	KOEFICIJENT	BROJ RADOVA	UKUPNO
K13	3	1	3
K22	4	2	8
K23	2	3	6
K33	1,5	4	6
K42	1,5	1	1,5
T51	3	1	3
T82	0,5	5	2,5
UKUPNO			30

PRIKAZ NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA POSLE IZBORA U ZVANJE DOCENTA

U periodu posle izbora u zvanje docenta dr Spasenija Čeranić nastavlja sa naučno-istraživačkim radom i objavljuje 16 radova i jednu knjigu. U njenim radovima se u kontinuitetu prepoznaje preferiranje psihoanalitičkog načina razmišljanja o različitim problemima: normalnom i patološkom razvoju, traumama kod dece i odraslih, prirodi terapijskog učinka. Tako, i kada istražuje neke faktore razvoja, koji su vezani za ratnu i posleratnu realnost, zalaže ih teoretski integriše koristeći psihoanalitičke, tačnije, razvojno-psihoanalitičke koncepte. Razvojno-psihoanalitički pristup koristi i u svojoj knjizi: **Normalni razvoj i patološka uplitanja**, objavljenoj u izdanju Zavoda za udžbenike, Istočno Sarajevo, 2005., koju prvu prikazujemo.

Knjiga sadrži 212 strana uz nekoliko grafičkih ilustracija. U prvom delu knjige autorica se bavi širokom oblašću procesa normalnog razvoja psihičkog aparata u prvim godinama deteta /instanci ličnosti –id, ego, superego/, teorijom razvoja objektnih odnosa, kao i teorijom razvoja Selfa. Veoma detaljno i pregledno izlaže i ukazuje na bitne elemente za razumevanje, kako normalnog razvoja psihičkog funkcionisanja, tako i onih činilaca koji utiču, odnosno doprinose odstupanjima od normalnog razvoja i utiču na razvoj patoloških specifičnosti.

U drugom delu knjige detaljno izlaže teorijske pristupe vodećih autora iz ove oblasti koji su dali ključne doprinose razumevanju razvoja psihičkog aparata. Ovaj deo knjige je posebno koristan kao udžbenički tekst jer su na jednom mestu izloženi teorijski pristupi 13 vodećih autora iz ove oblasti kao što su: D. Bolbi, A. Frojd, M. Klajn, T. Ogden, V. Bion, H. Segal, D. Vinikot, M. Maler, R. Spic, O. Kernberg, H. Kohut, D. Stern i A. Horner. Neosporno dodatno koristan je i deo u kome autorica izlaže značaj mehanizama odbrane, kako u normalnom, tako i u patološkom procesu razvoja psihičkog aparata u širem smislu, ali i sa njihovim specifičnostima u okviru učenja pojedinih od navedenih autora.

Treći deo knjige, faktori patološkog uplitanja, proširuje oblast kojom se autorica bavi sa ranog razvojnog perioda na period latencije i adolescencije, čime se autorica upušta u posebno složen i težak zadatak prikaza činilaca koji doprinose tzv. Patološkom funkcionisanju ličnosti na ovim uzrastima, što je zahtevalo integraciju činilaca o kojima je bilo govora u izlaganjima o ranom, infantilnom razvoju i ovih potonjih, razvojno kasnijih. Ovaj veoma složen pristup prevazilazi ono što je u naslovu knjige autorica čitaocu obećala i to, u nastojanju da što jasnije izloži materiju, dovodi povremeno do ponavljanja već izložene materije, međutim, neosporno, i do dodatnih objašnjenja nekih konceptata, pa i potpunijeg razumevanja patoloških uplitanja na ovim uzrastima.

Ova knjiga bavi se veoma složenom i obimnom oblašću psihodinamske razvojne psihologije i zahteva neosporno temeljno poznavanje njene teorije i prakse. Izložena jasnim jezikom i čistim stilom, knjiga predstavlja veoma koristan udžbenički tekst za studente, ali i profesionalce iz oblasti psihologije, psihijatrije i srodnih nauka.

Patologija vezana za traumatizam pet godina posle rata, Zbornik radova interdisciplinarnе konferencije «Traumatizam tokom vremena», Gorazde, 2000. U ovom radu autorica sa koautorima se bavi istraživanjem evolucije traumatizma, prvenstveno kod ispitanika koji su tokom rata dijagnostikovani kao PTSD, tokom posleratnih pet godina. Praćenje pacijenata sa dijagnozom PTSD pokazalo je da je kod većine kroz vreme došlo do redukovanja ili potpunog iščezavanja simptoma. Istraživanje je pokazalo da se klinička slika odloženog PTSD-a na ispitivanom uzorku nije pojavljivala. Česta pojava u evoluciji traumatizma bila je njegovo neurotsko komplikovanje u vidu neurotske depresije, konverzivne i fobične neuroze. Takođe je registrovano nekoliko slučajeva psihotične dekompenzacije, koja je nastala kao neposredna reakcija na traumatizam u ratu, a kasniji tok poremećaja ispoljavao se pod slikom hronične psihoze shizofrenog tipa.. Kliničke slike ratne neuroze / tzv.kozaračka psihoza ili bolest jurišanata/ koje je u toku i neposredno posle II sv. rata opisao H. Klajn u ispitivanom uzorku nisu se ispoljile ni u jednom slučaju.

Komentarišući ove rezultate i klinička iskustva sa pojedinačnim slučajevima, autorica dolazi do zaključka da specifična interakcija faktora vezanih za dispoziciju u ličnosti i realne traume određuju način reagovanja na traumu, a ovaj spreg, uz psihosocijalne faktore koji deluju posle rata, određuju dalju evoluciju PTSD-a.

U radu se posebno problematizuju slučajevi psihoza, koje su se razvile neposredno posle snažne traume i kod kojih je dalji razvoj kliničke slike odgovarao shizofrenoj slici. Autorica /sa koautorima/ se pita da li je u ovim slučajevima u nastanku poremećaja presudnu ulogu imala proživljena ratna trauma ili od ranije prisutna vulnerabilnost, odnosno predispozicija za shizofreniju, pri čemu je trauma predstavljala samo precipitirajući faktor. Zaključuje da su ova dva faktora najverovatnije komplementarno delovala, što bi potvrđivalo Frojdovo učenje o komplementarnim serijama. Takođe smatra da je potrebno dugogodišnje praćenje evolucije traumatizma, kako bi njegova uloga mogla biti bolje rasvetljena u ukupnom funkcionisanju ličnosti kroz vreme.

Putevi i stranputice u pristupu ratnom traumatizmu kod dece i mogućnost tretmana posttraumatskih stanja, Radovi, 4., 167-180, Banja Luka, 2001. U ovom radu autorica analizira istraživačke metode i rezultate istraživanja vezane za ratni traumatizam kod dece na prostorima bivše Jugoslavije, posebno na prostorima BiH. Kritički sagledava istraživačke metode i objavljene rezultate brojnih istraživača. Konstatuje da postoje

brojne teškoće i faktori, koji narušavaju objektivnost u pristupu istraživanju. Posebno smatra problematičnim korištenje brojnih instrumenata, čije metrijske vrednosti nisu proverene, ili se nasumično primenjuju instrumenti “posuđeni” iz drugih zemalja, a koji nisu prilagođeni domaćoj populaciji. Spornim smatra i način interpretiranja rezultata i, navodeći pojedinačne inserte iz publikovanih prikaza kliničkih slučajeva dece i omladine sa PTSD-om od strane pojedinih autora, ukazuje na nelogičnosti, manjak naučnosti i pristrasnost u zaključivanju. Koristeći koncepte “selektivna pažnja” i “selektivna nepažnja” autorica ukazuje da pojedini istraživači ne kontrolišu vlastitu subjektivnost, te su selektivno pažljivi za neke podatke i selektivno nepažljivi za druge, čime dovode u pitanje objektivnost rezultata istraživanja. Primećuje da se i koncept traume koristi sa nedovoljno preciznim značenjem, što takođe može biti uzrok iskrivljivanja istraživačkih rezultata. Ukazuje na razliku između koncepata “trauma” i “razvojna ometanja”, koju treba imati na umu kada se vrše istraživanja vezana za ratni traumatizam dece, jer i u ratu deca trpe neke, po razvoj štetne uticaje u porodici i široj okolini, koji se kod nekih istraživača neopravdano podvode pod koncept traume. Analizirajući štetne uticaje po razvoj, koje rat sa sobom nosi, zaključuje da su u ratu sva deca na ratom zahvaćenim područjima trpila određeni oblik razvojnih ometanja, a da su neka od njih uz to bila i traumatizovana.

Drugi deo ovog rada autorica posvećuje mogućnostima pomoći u ratu traumatizovanoj deci, opet se kritički osvrćući na postojeće stanje, ukazujući na povremena preterivanja u patologizaciji traumatskog iskustva. Ističe suštinski značaj empatijskog razumevanja i naglašava potrebu za opservacijom i kontrolisanjem vlastitih kontratransfernih reakcija, posebno onih idiosinkrazijskih. Takođe ukazuje na značaj različitih porodičnih i društvenih resursa u pomoći traumatizovanoj deci.

Neke karakteristike u formiranju psihosocijalnog identiteta kod dece i omladine u posleratnom periodu, Zbornik radova naučnog skupa «Filozofsko-folološke nauke na početku 21-og veka», Banja Luka 2002.

U ovom radu autorica, oslanjajući se prvenstveno na učenje Malerove i Blosa o prvoj ranoj separaciji-individuaciji /oko 3-će godine/i drugoj /u vreme adolescencije/ proučava faktore koji kod dece i omladine u posleratnom periodu otežavaju proces separacije-individuacije i uspostavljanje stabilnog identiteta. Povezujući ratne okolnosti u kojima su deca, a sadašnji adolescenti odrastali, ukazuje na teškoće u samostvarivanju psihosocijalnog identiteta zbog često prisutnih dramatičnih promena kako unutar porodice, tako i u socijalnom okruženju, gde se stalno smenjuju idoli na društvenoj sceni, kao i sistem vrednosti, tako da dolazi kroz vreme do oprečnih introjekcija i identifikacija. Ovo otežava postizanje osećanja istovetnosti sa samim sobom kroz vreme kao i stabilne uklopljenosti u sredinu, što čini suštinu psihosocijalnog identiteta.

Autorica posebnu pažnju posvećuje difuziji identiteta, koja se uočava i na kraju adolescencije i u ranom odraslom dobu, kada bi trebalo da se postigne status ostvarenog identiteta. Analizira slučajeve adolescenata, prvenstveno onih koji pribegavaju zloupotrebi alkohola i droga ili pokazuju različite forme poremećaja ponašanja, kod kojih je izražena difuzija identiteta, a koja je u normalnom razvoju karakteristična za ranu adolescenciju. Takođe iznosi interesantna zapažanja u vezi sa tendencijom adolescenata da ostaju u statusu identiteta koji bi po Marciji odgovarao statusu produženog moratorijuma /neodlučnost, kombinovanje alternativa i odlaganje definitivnijih izbora/. Pored toga, navodi slučajeve iz kliničkog iskustva kod kojih primećuje porast depresivnosti i anksioznosti, a koje su u vezi sa statusom difuzije identiteta i moratorijuma. Prognozira da bi se u budućnosti među kliničkim problemima mogao očekivati povećan broj graničnih poremećaja, za koje je, inače, dominantna karakteristika difuzija identiteta i teškoće u interpersonalnim relacijama.

Savremeno psihodinamsko razumevanje poremećaja ishrane kod dece i mladih, Naučni skup, Filozofski fakultet, Banja Luka, 2002.

Polazeći od istraživanja u svetu, koja pokazuju drastičan porast incidence poremećaja ishrane poslednjih decenija, kao i iskustava iz vlastite kliničke prakse sa decom i mladima, autorica razmatra faktore koji učestvuju u nastanku ovog poremećaja. Primećuje da se kod dece dojenačkog uzrasta, koja ispoljavaju neki od poremećaja ishrane /anoreksija, mericizam/ uglavnom lako prepoznaje poremećaj u interakciji sa majkom, gde, posebno u slučaju konstitucionalne anoreksije, na lenjost pri sisanju, majka reaguje preteranom anksioznošću, ubacujući u interaktivni prostor sa bebom vlastitu anksioznost, čime pospešuje simptom. Kod mladalačke anoreksije, pak tek u toku psihoterapijskog procesa mogu se prepoznati ovi problemi u interakciji tokom infantilnog perioda, koji stvaraju osnovu u adolescenciji za pobunu protiv intruzivnih majčinskih introjekata i ova pobuna je simbolizovana odbijanjem hrane. Kroz primere iz kliničke prakse potkrepljuje prisustvo suptilne borbe sa majčinskom nametljivošću kod ovih pacijentica. Primećuje takođe, da se simptomi bulimije najčešće javljaju posle značajnih separacija, što upućuje na nedovršen proces separacije-individuacije kod ovih pacijenata i prisustvo difuzije identiteta.

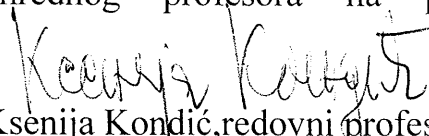
Autorka upozorava na kontratransferne zamke, posebno u psihoterapiji anoreksičnih pacijentica, gde psihoterapeut može nesmotreno ponoviti ponašanje roditelja pacijentice, što će dalje komplikovati transferno-kontratransferni odnos i terapijski proces u celini. Ukazuje i na značaj preventivnih mera, a koje bi obuhvatale organizovanje praćenje rane interakcije majka-dete i pomoć majkama u sticanju senzibiliteta za autentične potrebe deteta, uz kontrolu vlastite nametljivosti.

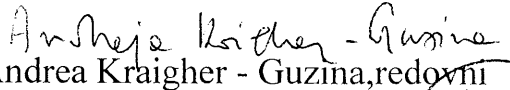
ZAKLJUČNO MIŠLJENJE I PREDLOG KOMISIJE

Dr Spasenija Čeranić, iskusni klinički psiholog i psihoterapeut, već šest godina uspešno izvodi nastavu na predmetu Psihopatologija detinjstva i mladosti u zvanju docenta. U ovom periodu takođe je učestvovala u organizaciji i realizaciji edukativnih seminara iz oblasti mentalnog zdravlja za različite grupe profesionalaca. Uspešno je izvodila i dalje izvodi nastavu na postdiplomskom studiju. Autor je ukupno 32 rada i jedne knjige koja sadrži vredan udžbenički materijal za predmet na kome izvodi nastavu. Pregled naučno-istraživačkog rada pokazuje da se u kontinuitetu bavi naučno-istraživačkim radom 28 godina i da je svoje radove izlagala kako na domaćim, tako i međunarodnim skupovima. U radovima je jasno prepoznatljiv njen identitet psihodinamski orijentisanog naučnog radnika i profesionalca, koji je dosledno gradila i održala baveći se različitim problemima, uključujući i one koje nameće ratna i posleratna realnost /traumatizam kod dece i odraslih, evolucija i psihoterapijski pristup traumatizmu/. U periodu posle izbora u zvanje docenta najveći broj radova obuhvata tematiku vezanu za psihološke probleme dece i omladine. Vredno je istaći da u svim radovima provejava sklonost kritičkom preispitivanju vlastitih ideja te kritičkom odnosu prema određenim idejnim klišeima koji su prisutni u nekim naučnim krugovima kada se bave specifičnim psihološkim i psihopatološkim problemima čime pokazuje svoju naučnu zrelost.

Polazeći od navedenih činjenica, koja pokazuju da je dr Spasenija Čeranić stekla veliko stručno, ali i nastavno iskustvo izvodeći uspešno nastavu iz Psihopatologije detinjstva i mladosti na odseku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci, te da se uspešno bavi naučno-istraživačkim radom, Komisija u punom sastavu predlaže nastavno-naučnom veću Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci da dr Spaseniju Čeranić izabere u nastavno zvanje vanrednog profesora na predmetu Psihopatologija detinjstva i mladosti.

ČLANOVI KOMISIJE:

1. Dr Ksenija Kondić, redovni profesor
Filozofski fakultet, Beograd

2. Dr Andrea Kraigher - Guzina, redovni
profesor, Defektološki fakultet, Beograd

3. Dr Petar Stojaković, redovni profesor,
Filozofski fakultet Banja Luka

